

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasääntö

Vanhus- ja vammaisneuvosto 18.2.2026, § XX

Kunnanhallitus XX.XX.2026, § XX

Sisällys

1	Vanhus- ja vammaisneuvoston lakisääteisyys	3
2	Vanhus- ja vammaisneuvosto Rautavaaran kunnassa	3
3	Toiminta.....	4
3.1	Toimikausi.....	4
3.2	Kokousajankohdat	4
3.3	Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus	4
4	Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoonpano.....	4
4.1	Jäsenten valinta	4
4.2	Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta	4
4.3	Jäsenet ja varajäsenet.....	5
4.4	Sihteeri.....	5
4.5	Työryhmät.....	6
4.6	Viranhaltijat ja luottamushenkilöt	6
4.7	Hyvinvointialueen vastaavien vaikuttamistoimielimien jäsenet.....	6

1 Vanhus- ja vammaisneuvoston lakisääteisyys

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kuntien lakisääteinen pysyvä yhteistyöelin. Kuntalain (410/2015) 27 §:n ja 28 §:n mukaan kunnassa on oltava vanhus- ja vammaisneuvosto. Kunnanhallituksen tehtävä on nimittää vanhus- ja vammaisneuvosto sekä huolehtia sen toimintaedellytyksistä.

Vanhus- ja vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vanhus- ja vammaisväestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisissä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemien palvelujen kannalta.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 11 §:n mukaan vanhusneuvosto on otettava mukaan ikääntyneen väestön tukemiseksi laaditun suunnitelman valmisteluun (5 §) sekä palvelujen riittävyyden ja laadun arviointiin (6 §).

Vanhus- ja vammaisneuvosto tukee ikäihmisten ja vammaisten yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kunnassa. Neuvoston keskeinen tehtävä on tuoda ikääntyneen väestön ja vammaisten ääntä suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin sekä tiedottaa vireillä olevista asioista. Päätöksentekoon neuvosto voi vaikuttaa tekemällä esityksiä, aloitteita ja lausuntoja vanhus- ja vammaisväestön näkökulmasta. Vanhus- ja vammaisneuvosto on hyvissä ajoin otettava mukaan iäkkäitä ja vammaisia koskevien suunnitelmien laatimiseen. Neuvostolla on mahdollisuus järjestää erilaista toimintaa ja tapahtumia.

Vanhus- ja vammaisneuvosto on vaikuttamistoimielin, joka ei ole kunnallinen viranomainen eikä tee poliittisia päätöksiä. Siten vanhus- ja vammaisneuvoston kokousasioista ei voi tehdä kuntalain (410/2015) 134 §:n mukaista oikaisuvaatimusta eivätkä vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet ole muodollisesti kunnan luottamushenkilöitä.

Rautavaaran kunta huolehtii kuntalaissa mainittavista riittävästä toimintaedellytyksistä siten, että

- neuvostolla on sihteeri: kunnan henkilöstön jäsen toimii pöytäkirjan pitäjänä ammattimaisesti ja osana työtehtäviään
- neuvostolle järjestetään maksuttomat kokoustilat ja -tekniikat
- neuvoston pöytäkirjat julkaistaan Rautavaaran kunnan verkkosivuilla ja arkistoidaan
- neuvoston jäsenille maksetaan kokouspalkkiot, jotka on määritelty kunnan palkkiosäännössä
- neuvostolle varataan toimintabudjetti kunnan talousarvion käyttötalousosaan
- neuvoston ja kunnan viranhaltijoiden välillä on riittävästi vuorovaikutusta
- neuvostolla on mahdollisuus saada tietoa ja ottaa asioihin kantaa.

2 Vanhus- ja vammaisneuvosto Rautavaaran kunnassa

Rautavaaralla toimii yhdistetty vanhus- ja vammaisneuvosto. Joissain kunnissa vanhus- ja vammaisneuvostot ovat erilliset, mutta Rautavaaran kunnan koon ja väestömäärän huomioiden yhdistetty neuvosto on perusteltu.

Kuntalain (410/2015) 27 §:n ja 28 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä. Rautavaaran kunnanhallitus asettaa vanhus- ja vammaisneuvoston ja nimeää sen jäsenet ehdotusten pohjalta. Vanhus- ja vammaisneuvosto toimii kunnanhallituksen alaisuudessa.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön (voim. 1.1.2026 alkaen) 124 §:n vanhus- ja vammaisneuvosto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön (voim. 1.1.2026 alkaen) 189 §:n mukaan vanhus- ja vammaisneuvostolla on kunnassa aloiteoikeus. Vanhus- ja vammaisneuvoston edustajalla on oikeus tehdä kunnanvaltuuston kokouksessa aloite asiassa, jonka se arvioi vanhusten ja vammaisten kannalta

merkittäväksi. Vanhus- ja vammaisneuvostolta edellytetään aloitteen käsittelyä ja hyväksymistä omassa kokouksessa ennen aloitteen tekemistä kunnanvaltuustossa.

3 Toiminta

3.1 Toimikausi

Rautavaaran kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston toimikausi on neljä (4) vuotta. Vanhus- ja vammaisneuvosto asetetaan ja jäsenet nimitetään valtuustokausittain kuntavaalien jälkeen.

Kuntavaalien jälkeen edellinen vanhus- ja vammaisneuvosto jatkaa siihen asti, kunnes uusi vanhus- ja vammaisneuvosto on asetettu ja sen jäsenet nimitetty.

3.2 Kokousajankohdat

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu neljä (4) kertaa vuodessa, kaksi kertaa kevätkaudella ja kaksi kertaa syyskaudella.

3.3 Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus

Toimintasuunnitelmassa esitetään vanhus- ja vammaisneuvoston tulevan toimintavuoden keskeiset tavoitteet. Toimintasuunnitelma hyväksytään edellisen toimintavuoden viimeisessä kokouksessa.

Toimintakertomus on selonteko päättyneen vuoden aikana tapahtuneesta olennaisesta toiminnasta. Edellisen vuoden toimintakertomus hyväksytään vuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Toimintakertomuksessa kuvataan edellisen vuoden kokousajankohdat, keskeiset päätökset, toiminta, tapahtumat, koulutukset, kannanotot/lausunnot ja edustustehtävät.

4 Vanhus- ja vammaisneuvoston kokoonpano

4.1 Jäsenten valinta

Vanhus- ja vammaisneuvostoon voidaan valita korkeintaan kymmenen (10) jäsentä.

Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet valitaan kunnan alueella vaikuttavista keskeisistä vanhus- ja vammaisjärjestöistä sekä vanhus- ja vammaistyötä tekevistä kunnan alueen seurakunnista. Jäseniä esitettäessä otetaan huomioon jäsenen edustaman järjestön toiminnan vaikuttavuus.

Kuntalain (410/2015) 28 §:n 1 momentin mukaan "(v)ammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus." Jäseniksi voi ehdottaa myös vammaisia henkilöitä, heidän omaisiaan ja heidän parissaan työskenteleviä.

Lähtökohtaisesti vanhus- ja vammaisneuvoston jäseneksi ei nimitetä viranhaltijajäseniä.

Kunta pyytää ehdotukset nimitettävistä jäsenistä. Kunnanhallitus nimittää vanhus- ja vammaisneuvoston toimintakauden ajaksi ehdotusten perusteella.

4.2 Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta

Vanhus- ja vammaisneuvosto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikautensa ensimmäisessä kokouksessa.

Vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtajan tehtävänä on johtaa vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksia ja huolehtia siitä, että kokous etenee hyvien kokouskäytäntöjen mukaisesti. Puheenjohtaja vastaa, että kokouksen esityslista tulee käsitellyksi ja vastaa yhdessä sihteerin kanssa kokouspöytäkirjan oikeellisuudesta.

Puheenjohtaja valmistelee kokouksen esityslistan yhdessä vanhus- ja vammaisneuvoston sihteerin kanssa.

Kokouksessa puheenjohtaja ohjaa kokouksen työskentelyä. Puheenjohtaja sopii kokouksen menettelytavoista muiden osallistujien kanssa ja valvoo, että niitä noudatetaan. Puheenjohtaja jakaa puheenvuorot. Puheenjohtaja huolehtii sovitusta aikataulusta

Puheenjohtaja ohjaa mahdollisen äänestyksen toimittamisen. Puheenjohtajalla on yhtäläinen äänioikeus muiden vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenien kanssa. Äänestyksen mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtajan ollessa estynyt puheenjohtajan tehtävää hoitaa varapuheenjohtaja.

4.3 Jäsenet ja varajäsenet

Vanhus- ja vammaisneuvostolla on jäsenet, joilla jokaisella on lähtökohtaisesti henkilökohtainen varajäsen.

Jäsenen ja varajäsenen velvollisuus on omalta osaltaan huolehtia kokousten onnistumisesta ja sujuvuudesta. Jäsen tutustuu hyvissä ajoin ja huolellisesti kokouksen kokouskutsuun ja esityslistaan.

Jos varsinainen jäsen on estynyt, hän pyytää varajäsentään osallistumaan kokoukseen. Varsinaisen jäsenen osallistumisoikeutta ja äänioikeutta käyttää silloin hänen varajäsenensä.

Varajäsenillä on läsnä- ja puheolo-oikeus vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksissa, vaikka varsinainen jäsen olisi paikalla. Varajäsenellä ei kuitenkaan ole äänioikeutta, jos varsinainen jäsen on paikalla.

4.4 Sihteeri

Vanhus- ja vammaisneuvoston sihteeri ja puheenjohtaja ovat vanhus- ja vammaisneuvoston keskeinen työpari. Sihteeri auttaa puheenjohtajaa vanhus- ja vammaisneuvoston kokousten valmistelussa ja toteuttamisessa.

Sihteeri koordinoi kunnan eri toimialojen sekä vanhus- ja vammaisneuvoston välistä tiedonkulkua. Sihteeri seuraa kunnan eri toimialoilla tapahtuvaa valmistelua ja välittää vanhus- ja vammaisneuvoston kannalta olennaista tietoa eteenpäin.

Sihteeri vie vanhus- ja vammaisneuvoston aloitteita, lausuntoja ja päätöksiä eteenpäin kunnan organisaatiossa.

Sihteeri osallistuu tarvittaessa vanhus- ja vammaisneuvoston perustamiin työryhmiin. Myös muita kunnan henkilöstön jäseniä voidaan pyytää mukaan työryhmiin. Sihteeri vastaa tiedotuksesta ja toiminnan järjestämisestä.

4.5 Työryhmät

Vanhus- ja vammaisneuvosto voi tarvittaessa perustaa väliaikaisia työryhmiä esimerkiksi tapahtumien toteuttamista tai lausuntojen valmistelua varten. Työryhmään kuulumisesta maksetaan palkkio Rautavaaran kunnan palkkiosäännön mukaisesti.

4.6 Viranhaltijat ja luottamushenkilöt

Vanhus- ja vammaisneuvosto kutsuu tarvittaessa eri toimialojen viranhaltijoita, kunnan henkilöstön edustajia ja kunnan alueella toimivia luottamushenkilöitä kokouksiinsa.

Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tulee osaltaan huolehtia siitä, että heidän toimialoillaan vireillä olevista asioista tiedotetaan vanhus- ja vammaisneuvostoa. Vanhus- ja vammaisneuvoston on vastaavasti huolehdittava siitä, että viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat perillä vanhus- ja vammaisneuvostossa käsitellyssä ja valmistelussa olevista asioista.

4.7 Hyvinvointialueen vastaavien vaikuttamistoimielimien jäsenet

Hyvinvointialueella toimii lakisääteisinä vaikuttamistoimieliminä hyvinvointialueen nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §). Lain mukaan vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 20 § mukaan aluehallitus asettaa neuvoston valtuustokausittain.

Toimikausi jatkuu, kunnes uusi hyvinvointialueen ikäihmisten neuvosto on valmis aloittamaan toimintansa. Hyvinvointialueen ikäihmisten neuvoston jäsenyys ja vammaisneuvoston jäsenyys edellyttävät kuulumista kunnan vanhusneuvostoon tai yhdistettyyn vanhus- ja vammaisneuvostoon.

Vaikuttamistoimielimen jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä.

Rautavaaran kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenien ja varajäsenien keskuudesta valitaan valtuustokausittain edustajat Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikäihmisten neuvostoon ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvostoon.